

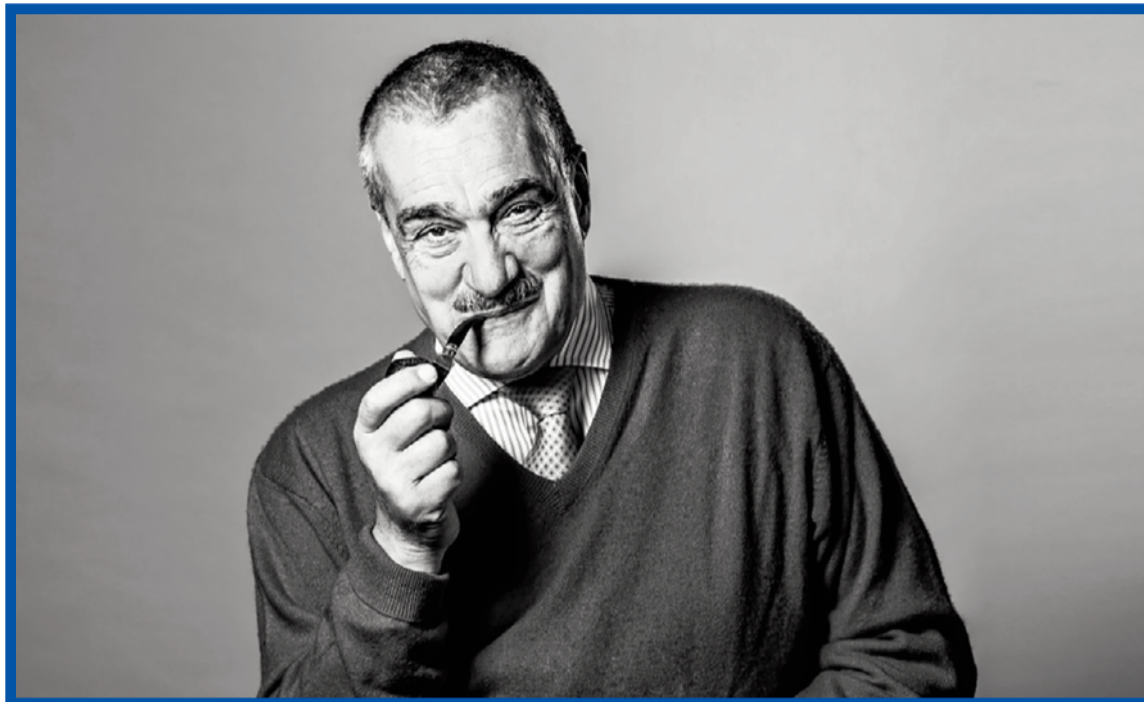
Zemřel Karel Schwarzenberg Mezeru po něm nemá kdo zaplnit, prohlásil Kalousek

Po dlouhodobé nemoci zemřel v neděli 12. listopadu ve věku 85 let ve vídeňské nemocnici politik Karel Schwarzenberg. Na sociální síti X to oznámil bývalý spolutraník Miroslav Kalousek. Během života zastával mnoho významných politických funkcí, neméně zajímavý je i jeho šlechtický původ.

Na jeho smrt reagovali kolegové, přátelé i oponenti. Bývalý prezident Miloš Zeman ho označil za rovnocenného soupeře a vyzdvihl jeho talent pro diskusi, předsedkyně TOP 09 Markéta Pekarová Adamová ocenila Karlovu dlouholetou službu národu. Pro Miroslava Kalouska byl jedním z nejlaskavějších, nejinspirativnějších a nejdůležitějších lidí v životě. Karel Havlíček (ANO) uznal Schwarzenbergův nadhled, který podle jeho názoru v dnešní politice častokrát chybí, upřímnou soustrast vyjádřil rodině také Andrej Babiš.

Celým jménem Karel Jan Nepomuk Josef Norbert Bedřich Antonín Vratislav Menas kníže ze Schwarzenbergu se narodil v roce 1937 do orlické větve. Jeho matkou byla Antonie Leontina Schwarzenbergová, princezna z belgického rodu Fürstenbergů, otcem Karel VI., přímý potomek Karla I. ze Schwarzenbergu, zakladatele orlické větve české rodové linie.

Po válce přišla rodina o majetek a musela emigrovat do Vídně, kde rozvíjel zájem o politiku, především pak o lidská práva. Když po invazi vojsk Varšavské smlouvy začaly do Vídně přijíždět první vlny emigrantů, poskytoval jim nocleh i materiální pomoc. Společně s Vilémem Přechanem založil ve svém rodovém sídle Československé dokumentační středisko, které se stalo archivem zapovězené československé literatury. Sbírkou později věnoval Národnímu muzeu.

Karel Schwarzenberg.

Foto: TOP09

V roce 1984 zaujal post předsedy v Mezinárodním helsinském výboru pro lidská práva, díky čemuž se mohl několikrát podívat do vlasti. Zastával se o práva českého disentu, v 90. letech se angažoval také v otázce Kosova, bývalého SSSR a Bulharska.

Rada Evropy mu společně s Lechem Wałęsą, polským politikem a aktivistou za lidská práva, udělila Cenu lidských práv.

Začátky na politické scéně

Do československé politiky vstoupil po Sametové revoluci v roce 1990 jako kancléř československého prezidenta a svého dlouholetého přítele Václava Havla. Funkci zastával až do Havlovy abdikace v roce 1992, která souvisela s rozpadem federace. Po neúspěšné

kandidatuře v roce 2002 vyhrál Schwarzenberg volby v roce 2004 a stal se senátorem za Prahu 6.

Dvakrát zastával post ministra zahraničních věcí, v letech 2007–2009 ve vládě Mirka Topolánka a po volbách roku 2010 pod premiérem Petrem Nečasem, a to za stranu TOP 09, kterou založil společně s Miroslavem Kalouskem. V prezidentských volbách roku 2013 postoupil do druhého kola, avšak proti Miloši Zemanovi v závěrečné volbě prohrál.

V letošním roce mu prezident Petr Pavel udělil nejvyšší české státní vyznamenání Řád Bílého lva I. třídy za celoživotní zásluhy pro stát v oblasti politiky. To už musel převzít syn Jan, protože Karel Schwarzenberg byl dlouhodobě v nemocnici.

Poslední rozloučení

Ústavní činitelé navrhli rodině státní pohřeb, který s poděkováním přijala. Obřad se uskuteční v sobotu 9. prosince v katedrále sv. Víta na Pražském hradě. Přesto, že jeho přáním bylo poslední rozloučení v kostele Nejsvětějšího Salvátora v pražské Akademické farnosti. Údajně si přál i zahrát koledu Narodil se Kristus Pán.

Schwarzenbergovu památku si lidé připomínají už od neděle, pietní místa vznikla především v jeho rodném Jihočeském kraji, ale i jinde včetně Prahy. Rakev bude pro veřejnost vystavena mezi 6.–8. prosincem, rodina ho poté pochová do hrobky na zámku Orlík.

EVA JANOUŠKOVÁ

Editorial

Naši milí čtenáři a čtenářky, při čtení Fleše jste jistě mnohokrát mohli přijít na myšlenky typu: Co to vlastně ten Fleš je?

Někteří z vás si mohli říct, že je to jasné, že Fleš je odvozen od našich rychlých zpráv a bleskových novinek. Jiní si mohli pomyslet, že je to ještě jasnější.

Slovo Fleš je převzato z anglického flash, což se dá přeložit jako záblesk nebo bleskový. To je z normanského flassen, jež přešlo z germánského flaskien, které připlulo z vikingského slova flasa, čili zářit nebo jiskřit, a to je přeci nad míru logické. No a ti, kterým to bylo nejjasnější, hned věděli odkud vane vítr. Fleš je to proto, že se tu střídáme bleskově jako na orloji.

Ať už je pravda jakákoliv, jedno je jisté. Zprávy vám vždy budeme přinášet rychle, zkusíme u toho zářit jako flassen či flaskien a u psaní editoria se také střídat nepřestane.

Kromě toho, co vše může být flešem, si dneska můžete přečíst i o tom, jak volili naši sousedé v Polsku, co říká nový mluvčí republikánů v USA nebo také to, jak smrdí Bečva a jaký padl rozsudek. Pro milovníky sportu přinášíme i Procházku v MMA nebo článek o univerzitním hokeji. A v neposlední řadě píšeme o životě a smrti Karla Schwarzenberga. Politika s modrou krví a modrými hodnotami. Za komunistického totalitního režimu přebýval v Rakousku a po sametové revoluci roku 1989 se vrátil zpět do Čech, kde se věnoval rozvoji demokracie.

Tak doufám, že se zítra 17. listopadu všichni potkáme v ulicích na oslavách svobody. Připomeneme si důležitost i váhu naší historie a kdo bude chtít, může zavzpomínat i na Karla Schwarzenberga a přemítat, jak demokracii pomáhat.

VOJTECH SPĚVÁČEK

Stalo se v uplynulém týdnu

Německo v příštím roce zdvojnásobí vojenskou pomoc Ukrajině

Místo plánovaných 4 miliard se Spolková republika chystá Ruskem napadené zemi poskytnout 8 miliard eur. Tím splní závazek vůči NATO využívat alespoň 2 procenta svého HDP na obranu. Od začátku ruského útoku do konce července letošního roku již Německo poskytlo Ukrajině více než 17 miliard eur a je po USA jejím druhým největším podporovatelem. Rozpočtový výbor Spolkového sněmu by měl navýšení schválit v průběhu příštího týdne.

Proslulý dezinformátor polapen. Čermáka našli v Polsku

V úterý 14. listopadu zadržela polská policie Tomáše Čermáka, známou tvář české dezinformační scény. Na útěku byl od srpna. Krajský soud

v Plzni jej totiž pravomocně odsoudil za podporu a propagaci terorismu a udělil mu trest ve výši 5,5 let. Čermák totiž během covidové pandemie na svém facebookovém profilu podněcoval k násilí vůči představitelům zákonodárné a výkonné moci. Své sledující dokonce nabádal k vypálení Senátu.

Dopaden byl nedaleko polských hranic s Ukrajinou ve městě Lublin. Vedoucí oddělení tisku Policie ČR uvedl, že by v nejbližších dnech mělo dojít k přesunu Čermáka do České republiky.

Obyvatelé islandského města evakuováni, hrozí výbuch sopky

O víkend nařídily úřady kvůli zvýšené sopečné aktivitě na Islandu stav nouze a evakuaci asi 4 000 obyvatel města Grindavík. Již několik týdnů je na jihozápadě země aktivní vulkán Fagradalsfjall, který způsobil tisíce otrě-

sů. Úřady se dále obávají, že by mohlo v nejbližších hodinách nebo dnech dojít k erupci. Odborníci vyzvali k preventivní výstavbě zdí okolo místní geotermální elektrárny Svartsengi,

která dodává elektřinu pro celý poloostrov Reykjanes. Podle nich ale nebezpečí lidem mimo nejbližší okolí sopky nehrozí.

Čína a USA pokročily v komunikaci

Ve středu 15. listopadu se v Kalifornii sešel americký prezident Joe Biden a čínský vůdce Si Ťin-pching. Jednání trvalo přes čtyři hodiny a týkalo se především stabilizace vzájemných vztahů. Na síti X šéf Bílého domu uvedl, že v jednání pokročili. Čínská média s odkazem na vůdce Si vzápětí informovala, že budoucí komunikace bude obsahovat i pracovní schůzky mezi ministerstvy obrany. Dohodli se mimo jiné i na vytvoření čínsko-americké protidrogové pracovní skupiny.

Hladina skleníkových plynů v atmosféře dosáhla nového rekordu

Nejnovější měření Světové meteorologické organizace (WMO) znovu upozornilo na rekordní množství skleníkových plynů v zemské atmosféře. Podle instituce byla koncentrace oxidu uhličitého v roce 2022 o 50 % vyšší než v předindustriální éře. Společně s CO₂ roste také podíl metanu a oxidů dusíku v ovzduší. Rekordní množství plynů zachycujících teplo bude mít dle odborníků globální důsledky na životní prostředí. Varují před dalším růstem teplot, extrémnějším počasím a zvyšováním hladiny moří.

JOHANA KADERÁBKOVÁ
HUGO MARX
MONIKA CHMELKOVÁ
ADÉLA ŠTĚRBOVÁ
ANNA-MARIE VONDRÁKOVÁ

Polsku svitlo na lepší zítřky, vznik nové vlády brzdí prezident

Po zdoluhavém procesu sčítání hlasů se polští voliči 17. října konečně dočkali výsledků voleb. Do Sejmu se probojovalo celkem pět stran: Právo a Spravedlnost (PiS), Občanská koalice (KO), Třetí cesta, Levice a Konfederace. Ačkoliv PiS s 35,38 procenty zvítězila, naděje, že složí vládu, už od začátku velké nebyly.

Místo reakce na výsledky ze strany prezidenta Andrzeje Dudy museli ale Poláci znovu čekat. Hlava státu se rozhodovala, zda sestavením vlády pověřit Mateusza Morawieckeho, současného premiéra a člena PiS, nebo Donalda Tuska, předsedu KO, která ve volbách skončila druhá. I přes opakované výzvy lídra KO se z prezidentské kanceláře ozývaly pouze poznámky, že mandát doslujícího Sejmu končí až 14. listopadu. Dudovým favoritem se nakonec nepřekvapivě stal Morawiecki.

Prezident sice své rozhodnutí komentoval tím, že v opozici vznikají první spory a odvolával se na tradici pověřením sestavením vlády vítěze voleb, důvody jeho preferencí jsou ale

Andrzej Duda a Mateusz Morawiecki.

Foto: Reuters

očividně jiné. Duda byl totiž sám členem PiS, výpomoc bývalému stranickému kolegovi pro něj tedy byla samozřejmostí. Konzervativním voličům

prezidenta také příliš nevyhovuje Tusková proevropská politika: již před volbami varovala katolická církev, aby hlasy křesťanů nepřipadly

stranám podporujícím potraty. Současná vláda se chce u moci udržet co nejdéle, jak rýpavě poznamenal deník Rzeczpospolita: „Potřebují čas na vy-

mazání dat ze svých počítačů, spálení dokumentů a nastražení pastí na novou vládu.“

A zatímco Morawiecki podniká sebevražednou misi, na kterou ho prezident poslal, Polsko opět čeká. Šéfové stran KO, Třetí cesta a Levice podepsali koaliční smlouvu, podle které by se premiérem stal Tusk, a jsou připraveni vést zemi. Na ustavující schůzi si nově zvolený Sejm navíc vybral svého předsedu, v polském názvosloví maršálka, Szymona Holowiu z Třetí cesty, který porazil kandidátku PiS Elżbietu Witekovanou. Trojkoalice si klade ambiciózní cíle, jako je obnova právního státu, za jehož porušování zastavila Evropská unie Polsku přítok peněz. Poslankyně Levice předložily návrh dvou nových zákonů o potrtech, konkrétně zrušení trestnosti za poskytování potratů a povolení potratů do dvanáctého týdne těhotenství. Zdá se tedy, že by se Polsko mohlo opět ubírat proevropským a demokratickým směrem. Kdy dojde ke změně však záleží na tom, jak dlouho vydrží Morawieckému snažení a Dudovi vyčkávaní.

ZUZANA NÁJVRTOVÁ

Čeští premiéři, Lentilky a Nutella

Český premiér Petr Fiala (ODS) se vydal do Bavorska provést kontrolní nákup, aby zjistil, kde se výhodněji nakupuje. A dostal hned dvojitou facku. Nejen, že je v Německu zboží levnější, ale mají dokonce i větší balení.

Z výletu za hranice jeho tým vytvořil video pro sociální platformu Instagram. Reakce vůbec nejsou příznivé. Kritika se hrne jak z médií a sociálních sítí, tak z vládních stran: Petr Fiala místo, aby se věnoval některému z aktuálních problémů, nakupuje. Navíc to, že potraviny jsou v zemích jako Německo a Polsko levnější, už dávno všichni, tedy až na pana premiéra, ví.

Mnohem smutnější je fakt, že Fiala tímto typem videí v minulosti pohrdal. Tvrdil, že není šašek jako Andrej Babiš (ANO), který je tvorbou podobných klipů proslulý. Teď se karta obrátila a Petr Fiala na „vrchního šaška“ pasoval sám sebe. Nejen, že svou autoritu a seriózní image podkopává v tuzemsku i v zahraničí, ale někteří političtí oponenti zastávají názor, že demonstruje i vlastní politickou impotenci.

Celé video působí jako trapná a horší napodobenina klipu známého „influencera“ Andrije Babiše, který v roce 2019 zveřejnil podobný výplod. Ani jedno z videí neposkytuje žádné

konstruktivní řešení fenoménu dvojí kvality potravin.

Tým Andrije Babiše však z hlediska zábavnosti odvedl mnohem lepší práci. Úderná hubstap hudba v pozadí, humorné hovory s prodačkami a dramatické záběry přímo z mrazáku.

Oproti tomu je video Petra Fialy mdlé, navíc ani neobsahuje záběry z obchodů, což působí nedůvěryhodně. Co se ale musí týmu Petra Fialy nechat, je fakt, že zvolil pro analýzu smysluplné potraviny – chléb, vajíčka, mléko a rajčata – tedy až na příběh s Nutellou, který se ihned stal národním vtipem. Babišem zvolené rybí prsty, lentilky a Rio Mare nemají takovou relevanci pro komparaci s cenami v zahraničí.

Nešťastné bylo i načasování zveřejnění klipu. V době, kdy jej premiérův tým zveřejnil, byl Petr Fiala na diplomatické misi v Africe. Zde vyjednával o podpoře českých firem na tamních trzích a rozvoji vzájemných vztahů.

I přes nesmyslnost plnou a absurdní náplň videa, má za pouhých deset dní víc jak 50 tisíc zhlédnutí a úspěšně se šíří internetem. Paradoxní je, že zrovna tento výtvar je jeho zatím zdaleka nejsledovanějším videem na Instagramu.

Což je smutnou výpovědí o tom, jak dnes funguje mediální pozornost. SARA SVERENYÁKOVÁ, PAVEL SKALNÍK

Přepište přírodní zákony, Bečvu otrávil Energoaqua

(Ne)rozsudek zazněl ke kauze Bečva u Okresního soudu ve Vsetíně 23. října 2023. Kyanidy, které v neděli 20. září 2020 způsobily smrt 40 tun ryb a dalších živočichů, měly podle verdiktu do severomoravské řeky Bečvy uniknout z rožnovské čističky odpadních vod Energoaqua. Po vyšetřovatelské blamáži nikdo nedokáže rozhodnutí soudu řádně odůvodnit. Trest určí Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP), která má na fialu lví podíl. No co, viníka konečně máme... Ukažme si na něj!

Jenže... Opravdu máme toho správného? Rozsudek totiž nepřinesl to hlavní – ujištění, že vyšetřování bylo nezávislé. To ve svém výroku pro Český rozhlas Plus vyjádřil i geochemik Jakub Hruška. Řekl, že na základě důkazů je jasné jen to, že Energoaqua za otrávení v žádném případě nestojí. S jeho názorem souzní i mnoho dalších odborníků. Co se tedy stalo?

Nechci přispívat narativu „za všechno může Babiš“, ale okolnosti jsou přinejmenším závažné. Zpackané vyšetřování ČIŽP zajistilo, že nejsou k dispozici žádné relevantní vzorky znečištěné vody, tedy ani žádné kloudné důkazy. Policie i ČIŽP od začátku bez většího odůvodnění vyřadila z vyše-

třování firmu DEZA, která je úzce spojována s tehdejšími ministrem Andrejem Babišem. Informační mlha, kterou tvořili jak bývalí vládní politici, tak vyšetřovatelé. Odborný posudek připadá logický snad jen jeho autorovi. Tím je soudní znalec Jiří Klicpera, člen ČSSD – koaličního partnera ANO v tehdejší vládě, který je navíc známý svými facebookovými příspěvky hraničícími s proruskými dezinformacemi. Nemohlo to jeho úsudek ovlivnit?

Tři a půl kilometru mezi první mrtvou rybou a výpustí, ze které dle rozsudku unikl jed? Nesmysl porušující zákony chemie a fyziky, tvrdí mnoho vědců z oboru. Pro Jiřího Klicperu žádný problém. Na obhajobu své pozice staví výsledky pokusu, kterým za pomoci fluorescenčního roztoku simuloval mísení kyanidu v řece. Jasný důkaz. Nebo ne? Očití svědci tvrdí, že barvivo bylo dokonale rozmícháno již po osmi stech metrech. To dokazuje i pořízené video. Nehaprují nám trochu ty tři kilometry, pane Klicpero? Na to samé se ptají i další znalci v čele s profesorem Hruškou, jejichž pokusy dopadly podobně a vylučují tedy vinu Energoaqua. Soudní znalec má však jasné odpovědi. Podle něj přišly hned po havárii silné deště, což změnilo

charakter koryta natolik, že není možno udělat pokus, který by odpovídal skutečnému průběhu. Pokud se zdráháte, stejně jako já a mnozí další, uvěřit tomu, že by deště zvládnly zamávat s výsledky o několik řádů, pak má pro nás inženýr Klicpera vysvětlení – nerozumíme hydraulice.

Chyb ve vyšetřování je prostě moc. Fušerská práce všech zúčastněných? Asi ano, ale právě to dává prostor pochybám a konspiracím. Každý jsme někdy pracovali v totálním chaosu, proč by to tedy ve státní správě mělo být jinak?

Závěrem si pojďme přiznat, že mediální zkratka o ekologické katastrofě desetiletí je lechce nadsazená. Nechápejte mne špatně, rozhodně si nikdo nepřeje otrávenou řeku, ale z takového narušení se životní prostředí vzpamatuje poměrně rychle. Závažnost problému se nedá měřit na tuny jednorázové uhynulých ryb, ač by si to rybáři jistě přáli. Průběžným přetvářením krajiny škodíme systematicky přírodě daleko více, jenže důsledky nejsou vidět na počkání tak, jako u chemické havárie. Na případ Bečva bychom proto měli vzpomínat jako na příklad toho, kam až může vést chaos v institucích a tlaky různých stran zájmu.

TADEAŠ VACHEK

Americká republikánská strana zažívá zásadní změny tiskového mluvčí

Ve čtvrtek 9. listopadu se odehrála již třetí debata republikánských kandidátů na prezidenta. Účastnil se jí floridský guvernér Ron DeSantis, bývalá Trumpova ambasadorka při OSN Nikki Haleyová, podnikatel Vivek Ramaswamy, bývalý guvernér státu New Jersey Chris Christie a senátor Tim Scott, který tři dny poté svojí kandidaturu odvolal. Ve volebních průzkumech stále vítězí Donald Trump, který má podporu nového mluvčího Sněmovny reprezentantů.

Mezi klíčová témata diskuze jednoznačně patřil zákaz TikToku, konflikt v pásmu Gazy, klimatická krize a americká podpora Ukrajiny. Zároveň během debaty kandidáti využili nepřítomnosti Donalda Trumpa a vymezili se vůči jeho osobě. Republikánská strana nabízí zajímavou směsici kan-

didátů, kteří mohou Trumpovu vedoucí pozici ohrozit.

Guvernér Floridy Ron DeSantis si získal popularitu mezi konzervativci díky svému benevolentnímu přístupu k pandemii COVID-19. Avšak chybějící opatření si v jeho státě vyžádala rozšíření virové epidemie. V létě 2021 prosadil zákon, který zakazuje transgender dívkám účast ve sportovních soutěžích na základních a středních školách. O rok později byla schválena legislativa, která zakazuje jakékoliv zmínky o sexuální orientaci a genderové identitě do druhého stupně základní školy. Zároveň je kritikem Obamacare, propaguje přísnější opatření v oblasti migrace a v dubnu letošního roku byl s jeho podporou schválen zákon zakazující potraty po šestém týdnu těhotenství.

Politická kariéra Nikky Halley zača-

la v roce 2005, kdy byla členkou jihu-karolinské Sněmovny reprezentantů. V roce 2011 se stala guvernérkou Jižní Karolíny, jakožto první žena v této funkci. Na svůj úřad rezignovala v roce 2017, kdy ji Donald Trump vybral na pozici velvyslankyně Spojených států při OSN.

Podnikatel, investor a spisovatel indického původu Vivek Ramaswamy dosud nemá výraznější politickou zkušenost. Veřejně vystupuje proti trendu woke kultury a korporátní politické korektnosti.

Chris Christie se v roce 2009 stal 55. guvernérem státu New Jersey. Velkou popularitu si získal během hurikánu Sandy v roce 2012. Kandidovat se rozhodl již v prezidentských volbách 2016, avšak neúspěšně.

Ačkoliv za republikány kandiduje mnoho předních osobností s politic-

kými zkušenostmi. V průzkumech stále vítězí exprezident Donald Trump. Za staronového kandidáta se dokonce postavil i nově zvolený mluvčí Sněmovny reprezentantů.

Kevin McCarthy končí, kdo je Mike Johnson?

Na konci října, téměř po třech týdnech nejistoty, si Sněmovna reprezentantů zvolila svého mluvčího. Je jím republikán Mike Johnson. Trumpův podporovatel a právník, který ve státě Louisiana v roce 2004 hájil zachování manželství jako sňatku muže a ženy.

Začátkem října byl poprvé v historii USA odvolán republikánský mluvčí Sněmovny reprezentantů Kevin McCarthy. Podle krajně pravicových kongresmanů byl příliš kompromisní a středový. Navzdory očekáváním ho nakonec nahradil Mike Johnson, pro

mnohé poměrně neznámá tvář. „Identifikuju se jako křesťan, manžel a otec, celoživotní konzervativce, ústavní právník a majitel malého podniku,“ řekl pro noviny Louisiana Baptist Message.

Johnson nepodporuje americkou pomoc Ukrajině, neuznává manželství pro všechny a byl součástí Trumpova týmu během posledních týdnů jeho prezidentského období. „Jsem pro prezidenta Trumpa, očekávám, že bude naším kandidátem a vyhraje. Musíme s Joe Bidena udělat prezidenta na jedno funkční období,“ řekl Johnson pro televizi CNBC. Jak se nový republikánský mluvčí bude chovat ve Sněmovně reprezentantů, je otázkou, ale jeho podpora bývalého prezidenta naznačuje silné konzervativní uvažování a nekompromisní jednání s demokracií.

IVA PACNEROVÁ, PROKOP MAJKUS

Masaryčka nespojuje

Návrh revitalizace Masarykova nádraží.

Foto: archiv

Revitalizácia Masarykovho nádraží je nevyužitá príležitosť. Sklamaním nie je len design, ale predovšetkým zistenie, že veľkí hráči môžu v meste skutočne všetko – aj porušovať zákony.

Nedávno skolaudovaný developer-ský objekt skupiny Penta v blízkosti pražského Florencu mal ambíciu patriť medzi nové dominanty hlavného mesta. Ako hovorí samotné heslo projektu „Masaryčka spojuje“, zámerom stavebnej spoločnosti bolo prepojiť mestské časti Praha 1, Karlín a Žižkov. Namiesto toho vyrástlo vedľa Masarykovho nádraží monštrum, ktoré architektonicky a spoločensky pripomína skôr projekt z minulého storočia. Na sériu nevkusných developer-ských projektov si Praha už pomaly zvykla. Ani Masaryčka nakoniec nebude výnimkou.

Hlavný dlhoročný spor, ktorý sa

v spojitosti s novopostavenou budovou z dielne Zaha Hadid Architects vedie, je však podstatne zásadnejší. Sú za ním kontroverzné okolnosti schvaľovania výstavby, ktoré sprevádzali celý jej proces. Zatiaľ čo bežní majitelia nehnuteľností v pražskej pamiatkovej rezervácii musia pri oveľa menších rekonštrukciách dodržiavať striktné kritéria, existuje skupinka ľudí, pre ktorých podobné nariadenia a normy evidentne neplatia. Inak sa ani nedá vysvetliť rozhodnutie Odboru památkového péče, ktorý napriek všetkým výhradám spolkom ako Arnika, AutoMat či Klub za starou Prahu, výstavbu schválil. Námiety sa týkali veľkosti a monofunkčnosti budovy, a zároveň absencia adaptačných opatrení v jednom z najhorších miest tepelného ostrova mesta.

Hoci Masaryčka porušuje hneď niekoľko pravidiel, chce Penta pokračovať

s nadstavbou ešte vyššie, čím by budova prekonala limit povolenej výšky budov v pražskej pamiatkovej rezervácii. Z objektu by sa stala najvyššia stavba v širokom okolí. A ako sa zdá, mesto sa tomu nechystá zabrániť. Naopak naskočilo na hru, ktorej pravidlá neurčujú zákonné normy, ale developeri sami.

Na príklade projektu Masaryčka sa nemožno ubrániť dojmu, že mesto ide developerom na ruku. Na úkor kvality. Na úkor verejného záujmu. Spoluprácu mestských samospráv a komerčných stavebných spoločností ale nemožno z princípu odmietiť, pretože je pre urbanistický rozvoj bezpochyby nevyhnutelná. Naopak je dôležité viesť vecnú diskusiu, ktorá by prispela k nastaveniu férových pravidiel. Pravidiel, ktoré platia rovnako pre všetkých.

ANDREJ ŠTEFANOV

Film Jagna: Kinematografie i výtvarné umění

Počátkem listopadu se v českých kinech objevil polský animovaný snímek Jagna. Fanoušci filmu S láskou Vincent se dočkali další spolupráce režisérské dvojice Doroty Kobiely Welchman a Hughy Welchmana a jejich specifického vizuálu animované malby. Předlohou díla je román Sedláci, za který obdržel prozaik Władysław Stanisław Reymont v roce 1924 Nobelovu cenu a který zobrazuje úskalí života na polském venkově na přelomu 19. a 20. století.

Hlavní roli příběhu zastává mladá, krásná a nemajetná dívka Jagna (Kamila Urzedowska), která se na přání své matky provdá za nejbohatšího sedláka ve vesnici Boryny (Miroslav Baka). Miluje ale jeho syna Anteka (Robert Gulaczyk). Emotivnímu příběhu o lásce dodává na dramatickosti

všudypřítomná závist a nenávisť šířená vesnickými pomluvami. Film zobrazuje postavení žen v tehdejší venkovské společnosti, sužované náročnou fyzickou prací a materiálním nedostatkem.

Již na začátku vzbudí pozornost animace snímku inspirovaná olejomalbou Vincenta Van Gogha, která filmu pomáhá i ve chvíli, kdy děj ztrácí tempo. Příběh je rozdělen na čtyři části podle ročních období. Záměrně delší záběry na padající sníh či zasluněné louky na diváka působí jako skutečné obrazy. Za vyzdvihnutí stojí také střih a hra s úhly kamer, ozvláštňující například pohled na taneční parket při polských veselkách. Nejen při scénách z lidových zábav může divák ocenit hudební doprovod filmu, který skvěle dokresluje atmosféru polského venkova a dodává širší představu o tamní li-

dové kultuře. Příkladem je zpěv ženského sboru při tanečních scénách, který má bujarý náboj, či zpěv při svatbě a modlitbách, jehož melancholie souzní i s prožitky postav.

Přehlížené sexuální násilí

První polovina filmu má rychlý spád a svižný děj. Divák je „hazen do vody“ bez srozumitelného představení figur. Nemalé množství aktérů a jejich zaměnitelnost způsobená svérázným vizuálem, ve kterém se člověk obtížněji zaměří na detail, může způsobit nejasnosti o vztazích mezi jednotlivými postavami. Ve druhé části dynamika příběhu zvolňuje a po kratší gradaci se dostává náhlé vyvrcholení. Závěr ale nezklame a intenzita scén plných lidskosti ve vesnické kultuře s přehledem odráží hlavní myšlenku příběhu s otevřeným koncem.

Film je silný v plastickém zobrazení polské periferie na začátku minulého století, když upozorňuje na sexuální násilí páchaného na ženách. Ty nemají možnost jakékoli sebeobrany, zobrazená agrese se navíc setkává s naprostým nezájmem ze strany přihlížejících aktérů.

Herci se svých rolí zhostili působivě a sledování filmu v polském jazyce s titulkami divákovi pomáhá vcítit se do nastíněné atmosféry. Snímek zanechá stopu nejen díky svému výjimečnému zpracování, ale i silnému příběhu. Předkládá důležitá společenská témata a dává divákovi možnost nahlédnout do historie polského venkova.

SÁRA KULTOVÁ

The Beatles jdou přes mrtvoly. Sekunduje jim umělá inteligence

Slavná liverpolská čtveřice nahrála skladbu Now and Then, kterou nestihl dokončit John Lennon. Ačkoli je více než šedesát let po smrti, fanoušci nyní znovu slyší jeho zpěv.

Na zřejmě poslední vydané písni se podílí všichni čtyři členové „šedesátkové“ kapely. Frontmanův hlas vložili do nového singlu poté, co ho pomocí umělé inteligence získali z původní mono nahrávky. Hudební skupina se po pětadvaceti letech znovu dostala na první pozici britského žebříčku singlů.

John Lennon před svou smrtí rozpracoval kromě Now and Then i další písně, které baskytarista Paul McCartney, bubeník Ringo Starr a kytarista George Harrison nahráli v devadesátých letech. Šlo o skladby Free as a Bird a Real Love. Proběhly i pokusy o vydání Now and Then, ty ale pohořely na nedostatečné technice. Harrisonovi se navíc nelíbila a nazval ji odpadem. „Doufám, že někdo promění v hity i moje mizerný dema, až umřu,“ prohlásil.

Když Harrison v roce 2001 zemřel, myšlenka na vydání dalších Lennonových písní se zcela vytratila. Dokumentární série The Beatles: Get Back režiséra Petera Jacksona ale McCartneymu znovu nasadila brouka do hlavy. Při natáčení totiž štáb použil na zakázku vytvořený program umělé inteligence, který oddělil nástroje a hluk v pozadí od původních mono nahrávek, čímž oživil materiál, který byl do

té doby nepoužitelný. Bývalý baskytarista liverpolské čtveřice využil příležitosti a poslal Jacksonovi nahrávku Now and Then - a vyšlo to.

V písni kontrastuje zpěv mladého Lennona z původní nahrávky s vyzrálým hlasem McCartneyho za doprovodu orchestru a Harrisonovy kytary z roku 1995. Záběry Ringo Starra a Paula McCartneyho při procesu tvorby se ve videoklipu prolínají s archivními záběry celé kapely – vedle postarších mužů s klidnými rysy se do rytmu vlní mladí dvacátníci v pestrobarevných košilích, což jen umocňuje nostalgickou atmosféru celého klipu.

Paul McCartney má k Now and Then osobní vztah. Zpěvák Carl Perkins v rozhovoru pro magazín Goldmine v roce 1996 zmínil, že poslední slova, která John Lennon McCartneymu před svou smrtí řekl, byla: „Občas (now and then) si na mě vzpomeň, kamaráde.“ Možná proto se zpěvák a baskytarista tolik snažil, aby píseň vyšla.

Při zmínce o umělé inteligenci se fanoušci kapely možná vyděsili. Zásahy do díla jsou ale minimální. Objevují se názory, že ze singlu nevyzařuje typický týmový duch, jelikož ho Lennon, na rozdíl od ostatních hitů, psal sám. Většina fanoušků i kritiků se ale shodne na tom, že ačkoli Now and Then nepatří mezi nejlepší počiny liverpolské čtveřice, jedná se o povedenou píseň, která pro mnohé znamená návrat do starých časů. DENISA JIRČÍKOVÁ

Roztříštěnost vjemů jako obraz mladé generace

Instalace z výstavy Pokoje.

Foto: archiv

Palác Hrzánů z Harasova v pražské Celetné ulici od 11. do 19. listopadu plní mladé umění. Dvanáctý ročník přehlídky Pokoje dává svobodný prostor studentstvu vizuálních oborů vysokých škol z celé republiky i sousedních států. Návštěvnictvo si může nejen prohlédnout vystavené instalace, ale také se zúčastnit bohatého doprovodného programu.

Ozvláštěním letošní přehlídky je absence sjednocujícího zadání. Čtyřicet pokojů tvořících výstavní prostory je tak věnováno nejrůznějším tématům od krize školství přes poruchy příjmu potavy po mentální zdraví. Stejně pestrá je i umělecká forma – od videoartu po olejomalbu.

V součtu mohou instalace působit poněkud zmatečně. Právě určitá chaotičnost a roztříštěnost ale charakterizuje životní situaci mladé generace, v níž se zaměření pouze na jeden z nekonečných vjemů a problémů zdá být luxusem, který si může dovolit jen málokdo. Pokoje 2023 tak navzdory větším nárokům na návštěvnictvo re-

flektují současnou dobu upřímně a nestereotypně.

„Letošní umělecké instalace nás provádějí skrze politické, sociální i psychologické sféry. Přesto je zřejmé, že u mladé generace dominuje vliv jejich nejbližšího prostředí, které ji dennodenně obklopuje. Městská krajina nebo domovy, ve kterých vyrůstali a dospívali, se do nich otiskly tak intenzivně, že je pohnuly k uměleckému zpracování a hlubšímu zkoumání,“ komentuje specifika letošní přehlídky její umělecká ředitelka Rebeka Pojarová.

Výstava prezentuje současná témata nejen skrze samotné instalace, ale i prostřednictvím nekonvenčního prostředí, ve kterém se koná. V uplynulých letech Pokoje oživil řadu opuštěných či pro veřejnost nedostupných budov na Malé Straně nebo Starém Městě. Vybrané lokace tak kromě propojení vystavovaných instalací pod jednou střechou nabízí možnost zažít pražské historické centrum jinak.

TAMARA LUTKOVA

Obraz ze snímku Jagna.

Foto: archiv

Rekordní univerzitní hokejová Bitva o Prahu nebyla dokonalá, ale bavila

Ve Sportovní hale Fortuna na holešovickém výstavišti padl 2. listopadu divácký rekord Univerzitní ligy ledního hokeje, když na zápas mezi ČVUT a Univerzitou Karlovou zavítalo 8854 diváků. Vítězství 4:3 nakonec slavili hokejisté nejstarší české vysoké školy.

Hokejisté týmu UK Kings Prague reprezentující Univerzitu Karlovu se ujali vedení ihned po startu zápasu, kdy prvním útokem propasírovali puk do soupeřovy branky. Lehkou převahu v průběhu prvních dvou třetin pak proměnili dokonce v čtyřgólové vedení a zdálo se, že o vítězství už je rozhodnuto. Nic ale nebylo dál od pravdy. ČVUT Engineers Prague, jak se tým pražské technické školy oficiálně jmenuje, využil několika zbytečných vyloučení uchláčených soupeřů a čtyři minuty před koncem zápasu snížil dokonce na rozdíl jediného gólu. Závěrečný tlak před brankou Univerzity Karlovy, ani samostatný únik útočníka ČVUT už ale vyrovnání nepřinesl, a to především zásluhou několika fantastických zákroků brankáře a studenta práv Kristiána Nováka.

Diváci si tribunu stadionu, jenž hostil čtyři hokejová mistrovství světa,

Hokejisté UK slaví vítězství nad ČVUT.

Foto: archiv

rozdělili na čtvrtiny podle příslušnosti k univerzitám, které se účastnily Bitvy o Prahu. Kromě Karlovy Univerzity a ČVUT se fandilo i hokejistům VŠE a ČZU, kteří sehráli předzápas. Prestiž celé akce dodával také přímý televizní

přenos zprostředkovaný ČT Sport, díky kterému se studenti mohli na chvíli cítit jako extraligové hvězdy.

Oproti Extralize má ale univerzitní hokej svá specifika. V první řadě není zdaleka tak přesný. Zejména ve fázi,

kdy tým přechází do útoku, lze pozorovat velké množství zkažených přihrávek. V důsledku toho má však hokej dynamiku a rychlé střídání útoků obou mužstev působí sympatičtěji, než taktizování ve středním pásmu

známé z české nejvyšší soutěže. Technická vybavenost hráčů, z nichž většina prošla mládežnickými družstvy extraligových týmů, navíc snese i ta nejpřísnější měřítko. I to přidává univerzitnímu hokeji na atraktivitě.

Další specifika můžeme pozorovat i mimo led. Esteticky příjemně působily mantinely sjednocené do modrobílé kombinace Univerzitní ligy. Z toho by si extraligové týmy s jejich rušivě barevnými mantinely mohly vzít příklad. Organizátoři ale nezvládli doprovodný program během zápasu. V profesionálním hokeji může být během přerušení puštěna hudba nebo reklamy, ale jakmile začne hra, ruch okamžitě utichne a pozornost se upíná k dění na ledě. V případě Bitvy o Prahu ale v přerušené hře probíhaly různé sponzorované soutěže pro diváky, které se často nestihly celé odehrát ve velmi limitovaném čase a mnohokrát byly přetazeny do samotné hry, což působilo chaoticky a rušilo diváky. Navíc byla vidět úporná snaha organizátorů uspokojit velké množství partnerů a reklamních akcí v přerušené hře bylo jednoduše příliš.

FRANTIŠEK JEŽEK

Pereira ukončil osmiletou neporazitelnost českého bojovníka Procházky

Titulový zápas UFC mezi Jiřím Procházkou a Alexem Pereirom obletěl celý MMA svět. Jednatřicetiletý Čech, známý svým netradičním přístupem k tréninku, v Madison Square Garden vzdoroval o pět let staršímu soupeři z Brazílie do druhého kola. Na jeho konci se ale po sérii úderů do oblasti hlavy poroučel k zemi. Pereira tak v hlavním zápase večera ukončil technickým knock-outem šanci Procházky na obhajobu titulu v polotěžké váze a před bezmála dvacetitisícovým publikem převzal pás šampiona v této váhové kategorii.

Rodák z Hostěradic před galavečerním UFC 295 v New Yorku okusil chuť porážky v profesionální kariéře pouze třikrát. Poslední knock-out přitom obdržel téměř před osmi lety, když jej ve finále Rizin World Grand Prix v japonské Saitamě poslal k zemi Američan

Lawal. Od té doby jediný evropský samuraj, jak fanoušci bojových sportů Procházce přezdívali, slavil v organizacích Rizin FF a UFC jedno vítězství za druhým. Tím nejcenějším byla výhra z poloviny června roku 2022 proti Gloveru Teixeirovi v singapurském Kallangu. Tam svého soupeře ukončil v pátém kole na submisi a stal se prvním Čechem v organizaci UFC, kterému byl po zápase udělen titul šampiona polotěžké váhy.

Za „velkou louží“ však letos tvrdě narazil na následovníka indiánů Alexe Pereiru. Zkušený kickboxer z Brazílie měl před osudovým zápasem v MMA pouze deset startů, během nich ale dokázal zdolat kvalitní soupeře jako Israela Adesanyu nebo Jana Blachowice. Zápas proti Procházce Pereira začal zvolna, oba bojovníci si hledali vzdálenost a jen málokdy otestovali svého soka tvrdým úderem nebo ko-

pem. Právě kopy jsou pro Pereiru typické a Procházka věděl, že tuto techniku bude brazilský zápasník chtít využít i proti němu.

Konec zápasu přišel v páté minutě druhého kola. Procházka kombinací úderů vytlačil Pereiru na pleť, tvrdý levý hák Brazilce ho ale následně poslal do kolen a po sérii „loktů“ rozhodčí zápas ukončil. Ihned po zápase celý svět MMA obletěla spekulace o možném předčasném ukončení, jelikož po pádu na zem se Procházka byl ještě schopen odkutálet. Řada expertů ale spekulace odmítla.

Stejně se po zápase vyjádřil i český bojovník. „Myslím si, že rozhodnutí na konci bylo správné. Byl jsem mimo, ale nikdy nezastavím,“ komentoval kontroverzní rozhodnutí rozhodčího. „Děkuji Alexovi za duel, bylo to pro mě velké poučení, ale vrátím se,“ slíbil svým příznivcům Procházka ještě v kleci po samotném zápase, zatímco v jeho obličej byl znát smutek z konečného výsledku.

Snad se nejznámější český zápasník do klece v titulové bitvě znovu brzy vrátí a svět opět uslyší jeho legendární: „Vítězství!“

JAKUB KOTAJNY

Česky v Billie Jean King Cupu skončily před branami finále

Tenisový výběr vedený kapitánem Petrem Pálou neuspěl v semifinálovém zápase proti Kanadkám. Na turnaji rozhodla o postupovém bodu čtyřhra, ve které české tenistky podlehly kanadské dvojici ve dvou těsných setech. Česky tak po roce opět skončily v semifinále. Reprezentantky javorového listu následně celý turnaj ve španělské Seville poprvé v historii ovládly, když ve finále porazily Itálii 2:0 na zápasy.

Tříčlenná skupina A, ve které se hrálo o jediné postupové místo do semifinále, připravila českému týmu nejprve utkání s obhájkyněmi titulu ze Švýcarska. Bitvu odstartoval zápas Celine Naef proti teprve osmnáctileté Lindě Noskové. Přestože se jednalo o vůbec první zápas české svěřenkyně na tomto turnaji, slavila úspěch a úvodní duel ovládla ve třech setech. Další zkouška čekala na Marii Bouzkovou, která byla na turnaj povolána místo zraněné Karolíny Muchové. Soupeřku Viktoriji Golubic předčila 4:6 v obou setech a tým rozhodla o vítězství svého týmu. Čtyřhra přinesla už jen kosmetickou úpravu konečného zápasového skóre na 3:0.

Následovalo rozhodující utkání

o postupové místo s výběrem USA. Siniaková prohrála s Danielle Collins jasně 3:6 a 2:6. Český tým tak musela zachránit Markéta Vondroušová. Wimbledonská vítězka si s tlakem poradila bez problémů a Sofii Kenin vyprovodila z kurtu po setech dvakrát 6:1. Do rozhodující čtyřhry nastupovaly české tenistky Krejčíková a Siniaková v roli favoritek. Sehraná dvojice naplnila očekávání a vyhrála 6:3 a 7:5, čímž poslala Česky do boje o finále.

Vstup do semifinálového utkání proti Kanadě byl pro český výběr velmi vydařený. Krejčíková s přehledem smetla Marinu Stakusic 6:2 a 6:1. Na výhru své kolegyně ovšem nedokázala navázat Vondroušová, která se proti Leylah Fernandez snažila marně. Kanadanka byla lepší a zvítězila ve třech setech 2:6, 6:2 a 3:6. Osud české reprezentace tak opět závisel na Krejčíkové se Siniakovou. V cestě jim stály rozjetá Fernandez a osmá deblistka žebříčku WTA Gabriela Dabrowski. Ve vyrovaném bitvě však český pár prohrál po setech 5:7 a 6:7. Sen o dvanáctém titulu do sbírky českého týmu tak zůstal nenaplněn. Šanci na reparát bude mít výběr Petra Pály znovu za rok.

JÍŘÍ HADAMOVSKÝ

Ženský fotbal vzkvétá

Patrick Schick, Adam Hložek nebo Tomáš Souček. To jsou jména, která zná v Česku nejspíše každý fotbalový fanoušek. Co ale taková Barbora Votíková, Kateřina Svitková nebo Franny Černá? Pro širší veřejnost jsou možná tato jména neznámá, to se ale může rychle změnit.

Ženský fotbal v České republice zažívá historicky nejlepší období. Na klubové úrovni se daří především pražským velkoklubům Slavii a Spartě. Hráčky sešivaných se s třiceti body po desíti odehraných zápasech nachází na prvním místě domácí ligové soutěže. Jejich rival z levého břehu Vltavy je hned v závěsu, prohrál pouze ve vzájemném zápase.

Pražskému derby přihlížela na ženský ligový fotbal neobvykle početná kulisa. Tento dlouho nerozhodný zápas, který v epet ARENĚ sledovalo 1780 diváků, rozhodla jediným vstřeleným gólem v 75. minutě slovenská reprezentantka Martina Šurnovská, čímž Slavii zařídila zisk tří bodů.

Vedle rozkvětu ligového fotbalu stoupá zájem především o úroveň mezinárodní. Fotbalové nadšence na stadiony láká nejen každým rokem rostoucí úroveň utkání, ale také české vycházející hvězdy hrající v evropských velkoklubech. Těmi jsou například brankářka Barbora Votíková, která si vyzkoušela angažmá v Paris Saint-Germain FC a nyní obléká dres londýnského Tottenhamu, Kateřina Svitková hrající v Chelsea nebo oficiálně nejlepší česká fotbalistka Andrea Stašková, působící v italském AC Milán.

Také tyto hráčky byly na konci října součástí historické události. Na zápas ženské Ligy národů totiž do hradecké Malšovické arény dorazila rekordní návštěva. Zápas mezi Českem a Bosnou sledovalo 7488 diváků. Lvicím se bohužel zvítězit nepodařilo, s balkánským celkem remizovaly 2:2 a v tabulce se stále drží na druhém postupovém místě.

LUKÁŠ DRAHNÝ

Kouzelná devítka a naděje ženských šipek

Nesmírně zajímavé momenty opět nabízí šipkařským milovníkům turnaj Grand Slam of Darts. Boje ve skupině ozdobilo nejrychlejší možné ukončení jedné hry v podání Ryana Searla nebo sympatické výkony ženských hráček Beau Greaves a Fallon Sherrock.

V anglickém Wolverhamptonu se od 11. do 18. listopadu koná sedmnáctý ročník zmíněného šampionátu. Hraje se standardním systémem, kdy hráči odepisují naházené body od čísla 501 a hru musí ukončit trefením políčka s dvojnásobnou hodnotou. Nejrychlejší způsob, jakým se dá tato hra zvaná leg uzavřít, je použití pouhých devíti šipek.

Tyto magické momenty nejsou k vi-

dění často, zejména pak na televizních turnajích. Navzdory tomu precizní „devítka“ předvedl Ryan Searle. Angličan začal dvěma maximálními možnými náhozy v hodnotě 180 bodů a zbývajících 141 zavřel na tři šipky. Vzácny okamžik dostal halu do varu. Vzduchem létaly kelímky s pivem, diváci byli štěstím bez sebe.

Vycházející hvězda šipkařského světa Beau Greaves přešla za mohutné podpory fanoušků Němce Ricarda Pietreczka poměrem 5:1 na legy. Soupeř mladé komety z Anglie klání psychicky neustál a na bučení a pískot obecenstva reagoval podrážděně. Například zápas s favorizovaným Nathanelem Aspinalem sice vyhrál, ale vůbec neslavil, na diváky se ani nepodíval

a z pódia rychle zmizel. To v jeho podání nebývá zvykem.

Snovou pohádku mohla devatenáctiletá Angličanka po triumfu nad Pietreczkem prodloužit v duelu s Darnem Hetou. V jednu chvíli měla v ruce šipku, která by ji v případě zásahu správného pole posunula do osmifinále. Naneštěstí pro ni hrot vstříhl cíl minul, a ke slovu se tak dostal Australan. Ten nabídkou zavřít leg nepohrdl a duel vyhrál.

Brány osmifinále se nakonec neotevřely ani divácky oblíbené Fallon Sherrock. Domácí šipkařka totiž zvítězila jen jednou, duel o přímý postup s Robem Crossem na závěr skupinové fáze prohrála poměrem 2:5.

KRISTIÁN ŠVEDA